SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 73. JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, APRIL 20, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 20-го КВІТНЯ 1988 Ч. 73. РІК. XCV.

В ІЗРАЇЛІ ЗАСУДИЛИ І. ДЕМ'ЯНЮКА

ТРИЧЛЕННИЙ СУД ЗНЕХТУВАВ ПРИНЦИПИ ОБ'ЄКТИВНОСТИ; ЗАСУДЖЕНОГО ЧЕКАЄ КАРА СМЕРТИ

Єрусалим, Ізраїль (Йоан Онужек, АНЧЕЙН, тел.). — Тут у понеділок, 18-го квітняк ц.р., закінчилось 15-місячне видовище — процес над Іваном Дем'янюком, — якого тричленна лава суддів визнала „Іваном Грозним" з Треблінки, який власноручно мав знищити 850,000 жидів в тому таборі смерти в 1942-43 роках.

Нехтуючи принципами об'єктивности і ігноруючи доказовий матеріял оборони, судді Дов Лєвін, Цві Таль і Далія Дорнер рішили, що всі матеріяли прокуратури, а зокрема свідчення п'ятьох уцілілих жидів з Треблінки, є незаперечними і вповні переконливими в очах суддів, і тому І. Дем'янюк є винний в усіх чотирьох оскарженнях висунених прокуратурою Ізраїля проти нього: воєнних злочинах, злочинах проти людства, злочинах проти жидів і злочинах проти переслідуваних осіб.

Головну частину 450-сторінкового вироку відчитав головний суддя Д. Лєвін, перейшовши історію жидівського голокосту, роковини якого якраз припадали на минулий тиждень.

Він сказав, що судді мають повне довір'я до уцілілих і їхньої пам'яті і що їхні свідчення проти Дем'янюка ввійшли в основу вироку. Вживаючи емоційних фраз, позбавлених всякої об'єктивности і легальної аргументації, суддя Лєвін договорився навіть до того, що Дем'янюк був також в Собіборі, згідно з версією совєтського свідка Данильченка, який фактично опрокинув був версію про перебування Дем'янюка в Треблінці.

Суддя Ц. Таль назвав „алібі" Дем'янюка „тотальною брехнею", а суддя Д. Дорнер, яка розглядала справу мнимої виказки, уважає, що цей „документ" є автентичний і вповні підтверджує свідчення свідків.

Тяжко зрозуміти, твердили оборонці Дем'янюка, як суддя Лєвін міг висловити таке повне довір'я уцілілим, коли раніше, в 1945 і 1947 роках один із них Еліягу Розенберг, заявив під присягою, що „Івана" вбили жиди під час повстання в Треблінці 2-го серпня 1943 року. Суддя Лєвін натомість сказав у вироку, що під час того повстання „може вбито двох-трьох українців". Говорячи про голокост, він постійно називав „німців і українців" як всеціло відповідальних за злочини проти жидів.

Самого І. Дем'янюка на залі не було — він знову побився під час їзди автомобілем з тюрми до театральної залі, де відбувався цей процес. Шість поліціянтів, тримаючи його за руки і ноги, перенесли через залю і положили на ліжко в бічній кімнаті, де він слідкував за 12-годинним читанням вироку на телевізії. Після вироку він дальше твердив, що він не є Іваном з Треблінки, коли підтримуваний сторожами йшов до автомобіля.

І. Дем'янюка ведуть до автомобіля після відчитання вироку.

На залі процесу були присутні всі три оборонці Дем'янюка — Йорам Шефтель Джан Гілл і Павло Чумак, дружина Дем'янюка Віра, його син Іван, мол., зять Едвард Нишник, донька Ліда Мадай з мужем Андрієм. Родина вийшла зі залі в год. 3-ій по полудні, п'ять і пів години перед закінченням сесії, побачивши, що тут справедливости очікувати годі.

Під час перерви адв. Й. Шефтель сказав репортерам, що він вже в березні усвідомив собі, що від суддів не можна сподіватись об'єктивности, а адв. Гілл був обурений цілковитим знехтуванням свідчень оборони. „Виглядає, що ми на протязі кількох років нічого не зробили в обороні нашого клієнта".

У понеділок, 25-го квітня судді встановлять вимір кари Дем'янюкові, що його запропонує прокуратура. Згідно зі законом — це має бути смерть через повішення. Оборона заявила, що внесе відклик до Верховного суду, який відтак повинен вирішити справу до 45-ох днів. Знавці твердять, що вигляди на відкинення вироку Верховним судом — мінімальні. Одним із членів цього суду є суддя Д. Лєвін.

Відчитання вироку переповнена цього дня заля сприйняла оплесками, а атмосферу віддзеркалювала заява уцілілого Пінхаса Епштайна, одного із свідків, який в розмові з репортерами сказав, що „пімсту досягнено, а тепер треба шукати тих інших, що ховаються в Канаді..."

У ТРОЮ ВІДКРИЮТЬ ПАМ'ЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКОВІ

Трой, Н. Й. (І.Д.). — Тому 90 років відбувся у Трою перший концерт у честь Тараса Шевченка. Від того часу щороку відбувалися тут концерти чи святочні сходини в Шевченковому місяці березні. Минулого року заходом місцевого Відділу УККА Міська управа Трою дала згоду назвати одну площу іменем Тараса Шевченка та побудувати на ній пам'ятник Т. Шевченкові. Відбулося посвячення площі, поставлено машт з американським і українським прапорами, буде посаджений дуб.

У неділю 5-го червня ц.р. відбудеться відкриття й посвячення пам'ятника Т.Шевченкові на цій площі, на розі вулиць 3 і 4 в південному Трою. О год. 12-ій о. декан Т. Гуманицький з духовенством посвятить пам'ятник після відспівання обох гимнів промовлятиме Раїса Руденко, учениця Люба Мандзій продеклямує поему „Розрита могила", церковний хор парафії св. Миколая під проводом мгр Анни Базар проспіває „Заповіт".

Після того в ресторані Італійського громадського центру 1450 5-та вулиця, відбудеться святочний бенкет. Господарями його будуть мгр Володимир Літинський і Христина Колодійчеслі. Головну доповідь в українській мові виголосить Микола Руденко, в англійській мові — о. Володимир Пашко, парох церкви УПЦ св. Миколая. Марія Бойчук продеклямує „Послання" Т. Шевенка. Ансамбль бандуристів „Гомін степів" відіграє й відспіває низку пісень. Вкінці відчитають привіти, що вже наспіли від багатьох визначних осіб. Заплянововано влаштувати виставку видань творів Т. Шевченка і книжок про Шевченка.

Громадський комітет побудови пам'ятника Т. Шевченкові у Трою запрошує українську громаду з Олбанської округи та з дальших околиць взяти численну участь у цьому вшануванні пам'яті генія і пророка України.

Привіти й пожертви слід надсилати на адресу Taras Shevchenko Memorial Committee, 455 Third St., Troy, N.Y. 12180.

Рівночасно повідомляється, що заходом місцевої організації Американці в Обороні Прав Людини в Україні (АОЛПУ) відбудеться в суботу, 4-го червня ц.р. в 7-ій год. в залі Українського Клюбу у Вотервліті, 402 25-та вул. зустріч з раїсою й Миколою Руденками.

Дейтона Біч відзначить Тисячоліття Християнства в Україні

Дейтона Біч, Фла. — Заходами Українсько-Американського Товариства Дейтона Біч і околиці, в неділю, 1-го травня ц.р. відбудеться традиційне спільне свячене при свячене Тисячоліттю Хрищення в Україні.

Святкову імпрезу попередить Богослуження в римо-католицькій церкві Лейді оф Люрд при Пеннинсуля і Юніверситі вулицях в Дейтона Біч, о год. 3-ій по полудні, а після Богослуження в церковній залі згаданої церкви відбудеться спільне Свячене та святковий концерт.

В концертовій частині виступлять бандуристи Марта Лис і Наталка Панчишин із Клівленду, Огайо, які виконають в'язанку пісень-дуетів. Передбачується виступ хору Об'єднання св. Володимира із Апопки, Фльорида.

Богослуження відслужить о. Іносин Ричнук з Апопки, а о. митрат д-р Юрій Шумовський із Саванни, Джорджа, виголосить святочну доповідь.

В УІА влаштовують „Великдень навколо світу"

Ню Йорк. — Тут в п'ятницю, 22-го квітня ц.р., о год. 6:30 вечора у власних приміщеннях 2 Схід 79-та вулиця, Український Інститут Америки, започатковуючи свої цьогорічні святкування 1000-ліття Християнства в Україні влаштовує імпрезу п. н. „Великдень навколо світу", на яку заповіли свій приїзд Митрополит Стефан Сулик і Єпископ Василь Лостен. Різнородна програма цієї імпрези включає прем'єру „Суїти" для струнної оркестри Миколи Колесси у виконанні оркестри „Орфей", релігійні пісні у виконанні грецького і еспанського хорів, виставку українських монтовників різних видань зі збірки д-ра Климентія Рогозинського та виставку писанок і пасок різних народів. Програмою проводитиме Лариса Кукрицька-Лисняк.

Проголошено курси і викладачів на УВУ

Мюнхен, Західня Німеччина (Г.В.). — На Філософічному факультеті УВУ цього літа будуть викладати відомі професори і викладачі мовознавці та літературознавці з різних країн, а саме: Я. Гурський (ЗСА), В.Т.Жила (ЗСА), І. Качуровський (Німеччина), О. Кисілевська-Ткач (ЗСА), А. Кіпа (ЗСА), В. Лев (ЗСА), В. Лучків (ЗСА), П. Цимбалістий (Англія), О. Черненко-Рудницька (Канада), Д. Штогрин (ЗСА).

У програмі є такі теми: Історія української мови; Сучасна українська літературна мова (Я. Гурський); Вступ до слов'янознавства; Порівняльна граматика слов'янських мов (фонетика, фонологія, морфологія); Історія української літератури. Середня доба XVI-XVIII століття) (П. Цимбалістий); Вступ до мовознавства (В. Лев); Історія української літератури XIX століття (до 1917 року) (А. Кіпа); Історія української літератури XX століття (після 1917 року); Поетика і стилістика II; Основи аналізи мовних форм (І. Качуровський) Українська літературна критика (Д. Штогрин, В. Лучків); Українська драматургія і театр; Творчість неоклясиків (В. Жила); Василь Стефаник і галицька проза (О. Кисілевська-Ткач); Імпресіонізм та експресіонізм в українській прозі (О. Черненко-Рудницька).

Крім поповнення знання з українїстики, славістики, історії Східньої Европи тощо, на УВУ можна здобути ступені магістра і доктора. УВУ визнаний баварським державним міністерством освіти як приватний університет з правом надавати академічні ступені.

Під час літнього семестру УВУ, що триває від 1-го липня до 31-го серпня, студенти з-за кордону можуть мешкати і харчуватися в українському гуртожитку в Мюнхені.

Зацікавлені студенти можуть надсилати свої зголошення і своєчасне замовлення приміщень на адресу УВУ: Ukrainishe Freie Universitaet, Pienzenauerstr 15 D 8000 Munchen 80. Tel.: (089) 98-69-28.

Д-ра О. Жупника іменовано міським лікарем Відня

Чикаго (Д-р Павло Пундій). — Сенат Відня рішенням з 16-го лютого ц.р. найменував д-ра Олександра Жупника „міським лікарем" Відня.

Д-р О. Жупник народився 1930 року в Молодятині, Коломийського повіту, де закінчив народну школу, а середню освіту здобув в Коломиї та на Словаччині. В 1951 році здав матуру та поступив на медичний факультет університету в Братиславі. Медичні студії закінчив промоцією в 1957 році.

Після своєї градуації працював лікарем в шпиталі, а в 1959-60 роках був повітовим лікарем на Словаччині. В 1960 році зложив він іспити на фахівця дитячих недуг та почав працювати лікарем-асистентом в дитячій клініці в Братиславі, а потім авансував на старшого лікаря.

В червні 1967 року д-р Жупник зложив іспити на примаря та переселився до Австрії, де працював п'ять років у дитячому шпиталі у відділі невово хворих дітей.

Д-р О. Жупник отримує диплом міського лікаря Відня від радного міста Е. Юнкера.

В 1972 році став гмінним лікарем міста Відня, а після складення відповідних іспитів іменовано його радником охорони здоров'я Відня. В тім же часі викладає і іспитує в школі медсестер. В 1981 році став екзамінатором іспитів II та III курсу та головою охорони здоров'я на 22-ий район Відня (понад 100,000 населення).

За його визначну працю в 1984 році президент Австрії наділив д-ра Жупника грамотою „заслуженого лікаря Австрії" та іменовано його надрадником охорони здоров'я Відня.

Від 1982 р. д-р Жупнек давав медичні виклади на

(Закінчення на стор. 3)

ЗСА НАНЕСЛИ ВІДПЛАТНИЙ УДАР НА ІРАНСЬКІ ОБ'ЄКТИ

Вашінгтон. — Речник Білого Дому Марлін Фіцвотер повідомив, що за розпорядженням президента Роналда Регена три американські військові кораблі обстріляли іранські нафтові бурові плятформи Сіррі і Сассан у південній частині Перської затоки.

За словами М. Фіцвотера, удар був нанесений як відплатний захід за мінування міжнародних морських комунікацій і, зокрема, як відповідь на інцидент, в результаті якого американська фрегата підірвалася минулої п'ятниці на плаваючій міні. В результаті вибуху фрегата „Семюел Робертс" була пошкоджена, а 10 членів залоги — поранені.

Секретар Департаменту оборони ЗСА Френк Карлуччі повідомив, що атаковані плятформи іранці використовували у військових цілях, як радарні станції стеження.

Приблизно за півгодини до початку обстрілу американські кораблі післали персоналові плятформ попередження про необхідність термінової евакуації. Іранці відповіли, що не можуть залишити плятформи без наказу.

Після того, як минув встановлений час, американські кораблі і гелікоптери почали обстріл плятформ. Потім частина американської морської піхоти висадилася на Сассані і встановила на плятформі вибухові пристрої.

Під час атаки до американської ескадри наблизився іранський патрульний корабель і випустив кілька ракет малого калібру в напрямі крейсера „Вейнрайт". Ракети не попали в ціль. Ракетна фрегата „Сімпсон" що знаходилася рядом з „Вейнратом", відкрила відплатний вогонь і потопила іранський корабель.

Приблизно через сім годин після обстрілу плятформ іранська фрегата „Сагард" з явно агресивними намірами підплила до трьох американських бойових кораблів в районі Гормузької протоки. З покладу „Сагарда" відкрили вогонь до американських морських бомбардувальників.

У відповідь літаки випустили на „Сагард" кілька ракет, а підлетівши ближче, повели на іранський корабель бомбовий удар. Іранська фрегата дістала значні пошкодження.

Марлін Фіцвотер повідомив також про напад трьох іранських катерів на американський буксир „Віллі Тайд".

За словами Фіцвотера, Президент прийняв рішення про нанесення відплатного удару пізно увечорі в неділю, 17-го квітня, після довгої наради з членами Уряду. На нараді були присутні також п'ять лідерів Конгресу, які представляли обі партії. Законодавці схвалили акцію, однак лідер демократичної більшости в Палаті Репрезентантів Томас Фолі висловив надію, що дії американської фльоти носили, як він сказав „одноразовий характер і не приведуть до ескаляції конфлікту".

ДЖ. ШУЛЦ ЗНОВУ ЇДЕ ДО МОСКВИ

Вашінгтон. — Державний секретар З'єднаних Стейтів Америки Джордж Шулц, якому у великій мірі приписують відновлення політики детанту у новій версії, тобто за ціну частинного роззброєння, а зокрема редукцію коштовної нуклеарної зброї, яка коштувала американських платників податків грубі більйони долярів, знову їде до комуно-московської імперії, що щоб там домовлятися, чи як говориться в офіційній версії, встановляти програму четвертої зустрічі на вершинах між президентом Роналдом Регеном і совєтським керівником Міхаїлом Горбачовим.

Політичні спостерігачі, аналітики, а також противники поспішного підписання другого американсько-совєтського дороговy про зменшення на 50 відсотків нуклеарної стратегічної зброї кажуть, що найбільше турбує Дж. Шулца проблема договору підписання якого у великій мірі залежатиме від постави совєтських диктаторів, зокрема М. Горбачова і його соратників у Політбюро. Якраз з ними буде говорити у Москві ще цього тижня державний секретар ЗСА, а при тій нагоді відбуде практичну розмову з міністром закордонних справ СССР Едуардом А. Шеварднадзе на тему, що й де відбуватиметься під час перебування Президента ЗСА у Москві. „Ми ще не маємо усталеної точної програми відвідин президента Р. Регена в СССР", — заявив представник Державного департаменту кореспондентам.

Тим разом крім Москви

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

АРАБСЬКІ КРАЇНИ І ДЕРЖАВИ комуністичного бльоку продовжують критикувати З'єднані Стейти Америки за накладення вета на резолюцію Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй, яка засуджує Ізраїль за депортацію палестинців, масові ув'язнювання активістів, вбивства молоді і нездібність розв'язати мирним способом палестинське питання. ЗСА були одиноким членом Ради Безпеки, які голосували проти резолюції. Всі інші 14 членів Ради голосували за прийняттям такої резолюції осуду. Представники деяких арабських країн закинули амбасадорові ЗСА при ООН, що Вашінгтон намагається правом вета паралізувати працю Ради Безпеки.

ДОКТОР МЕДИЦИНИ, психіятр Анатолій Корягін отримав почесний докторат голляндського університету. Як відомо, 50-річний Корягін був звільнений в минулому році із совєтського концтабору і отримав дозвіл на виїзд до Швайцарії. Титул почесного доктора признано Корягіну за його довгорічну боротьбу в обороні совєтських політичних в'язнів, як також за протести проти використовування науки психіятрії для політичних цілей совєтським режимом, зокрема органами КГБ.

ЧІЛІЙСЬКА ПРОКУРАТУРА розпочала слідство проти кільканадцятьох провідників німецької колонії в Чіле, серед яких можуть бути також воєнні злочинці, які не тільки не шанували прав людини, але фізично поборювали своїх політичних противників. Німецьку колонію в Чіле зорганізували німці-еміґранти з Федеративної Республіки Німеччини в 1960-их роках і деякі з них в короткому часі після цього добились високих становищ в урядових установах і приватних підприємствах. Міжнародна Амнестія твердить, що військова хунта ген. Піночетта використовувала багатьох німців, зокрема військовиків і спеціялістів різних ділянок, для своїх цілей. Амбасадор Західньої Німеччини звернувся формально до міністерства юстиції Чіле з проханням передати західньонімецькому урядові копії документів слідства, щоб таким способом оминути надужиття чи фальшивої інтерпретації праці колоністів.

ПРЕЗИДЕНТ ФІЛІППІН Коразон Акіно у супроводі численних дорадників прибула 16-го квітня ц.р. до Китайської Народної Республіки з офіційною державною візитою. На летовищі в Пекіні її вітала велика китайська делегація, що її очолював заступник міністра закордонних справ Лю Шуцзинь. Перед тим К. Акіно відвідала місто Гончжан, з якого багато років тому переїхав до Філіппін її прадід. У програмі відвідин передбачаються зустрічі Акіно з китайськими керівниками, президентом Ян Шаньконом, прем'єр-міністром Лі Пеном і керівником Китайської комуністичної партії Жао Шіяном і Денґ Шіаопінґом. Будуть підписані двосторонні договори про культурну, наукову і торговельну виміну. К. Акіно вирішила відвідати закордонні країни не зважаючи на поголоски, що деякі фракції філіппінської армії знову підготовляють переворот і виступи проти її уряду.

У ПОНЕДІЛОК, 18-ГО КВІТНЯ ц.р., у Брюсселі розпочався процес над 26 британськими футбольними глядачами, які в 1985 році перед початком кінцевих ігор за чашу Европи між дружинами „Ліверпуль" з Англії і „Ювентус" з Італії розпочали бійку на стадіоні, у висліді якої загинуло тоді 29 прихильників футболу, а кілька сотень були поранені. Загально думають, що адвокати підсудних зараз таки після відкриття суду зажадають пересунення дати на пізніший час, щоб вони мали змогу познайомитись з усіми документами прокуратури. Тому, що у процесі років призбиралось майже 30,000 сторінок друкованих документів, спостерігачі навіть не сумніваються, що адвокати такого права діб'ються. На думку поінформованих осіб, **Бельгія не дуже хоче** загострювати відносини з Великобританією і тому згаданий процес ще й досі не відбувся.

У СВІТІ

ЗНАВЦІ КОМПЮТОРІВ і відповідальні чинники за безпеку і їхню охорону заявили, що впродовж двох років один громадянин Західньої Німеччини був спроможний кількакратно проникнути майже до 30 компюторів збройних сил ЗСА та їхніх контракторів. Вломник цілі якого ще ни виясненo, методично шукав за інформаціями, причетними до ядерної зброї, розвідки, сателітів, стратегічної оборонної ініціятиви, міжпростірних ракет та американської повітряної оборони, одначе, як твердять чинники безпеки, жадних таємних інформацій він не здобув.

З ВАШІНГТОНУ ПОДАЛИ до публічного відома, що Совєтський Союз у листі від міністра закордонних справ Едуарда Шеварднадзе погодився, що у договорі про скасування ядерних ракет середнього та близького засягів забороняється вживання всякої так званої зброї „будуччини". Ця заява Е. Шеварднадзе усуває один з найбільших заборол до скорого підписання цього договору, що його висували демократичні сенатори.

ЗГІДНО З РЕЧНИКАМИ Департаменту праці американські лікарні та інші інституції здоров'я переживають ще більшу як досі кризу в недостачі кваліфікованого персоналу опіки над хворими, починаючи від лябораторних технівків до терапевтів. Побоюються, що ця проблема буде наявною чим раз більше з огляду на нову технологію та значно збільшене число громадян старшого віку, які потребують найбільше такої допомоги.

ДЕЛЕГАЦІЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ делегатів до Палати Репрезентантів з Ню Джерзі прийшла до висновку, що після раптової смерти конгресмена Джеймса Говарда та відтягнення своєї кандидатури із наступних виборів конгресмена Пітера Родіно вони можуть втратити велику частину своїх впливів на рішення в Конгресі. Все ж таки потішаються що той молодший елемент, що приходить на зміну має багато потеніцялу, тільки треба його вміло використати.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda - 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чи кінець окупації Афганістану?

Дня 14-го квітня чотири сторони підписали договір, найголовнішою суттю якого є згода Совєтського Союзу розпочати вже 15-го травня ц.р. відкликування своїх військ із Афганістану. Дев'ять років тому СССР вмаршував до Афганістану стотисячною армією і на протязі дев'яти років втратив коло 150,000 вояків, вбитих чи поранених. Це був „совєтський В'єтнам", з цією різницею, що Америка сама завинила свою програ у В'єтнамі жалюгідною тактикою тодішнього президента Линдона Джансона, який спутав руки і ноги власним генералам, які могли цю війну легко виграти, скинути комуністичний режим у Північному В'єтнамі і завести в колишньому Індо-Китаї демократів. Усе це проґавлено. Але Совєтський Союз, який щораз доповнював свої втрати в Афганістані, новими інформаціями тамошньої війни виграти не міг, бо знайшов непередбачений шалений спротив 15-тимільйонового населення.

Текст, підписаного у Женеві договору, займає повну сторінку „Ню Йорк Таймсу". Підписали його теперішній — все ще комуністичний уряд Афганістану, авторитетний представник Пакістану, який виступає також в імені протикомуністичних втікачів із Афганістану, державний секретар Джордж Шулц і совєтський міністер закордонних справ Едуард Шеварднадзе. Головував на церемонії підписаного того договору у парадній залі колишнього палацу Ліги Націй, тепер власність організації Об'єднаних Націй, їхній генеральний секретар Гавіє Перез де Куеяр. Він теж одинокий промовляв і тільки після мовчазної церемонії підписання договору, Шеварднадзе закликав афганців об'єднатися для зберігання своєї держави у повній невтральності. Америка і СССР зобов'язалися не втручатися у внутрішні справи Афганістану, але застерегли собі право помагати далі — Америка партизанам, а совєтський уряд комуністичному урядові, поки не настане повний мир.

За авторитетним твердженням кореспондента „Ню Йорк Таймсу" із столиці Пакістану Ісламабаду Генрі Камма (він був свого часу кореспондентом названого великого американського щоденника у Москві, але за його правдиві дописи совєтський уряд видалив його) — миру і ладу в Афганістані ще довго не буде.

Перш за все — афганська країна страшенне поруйнована, головно у висліді брутальних налетів совєтського летунства, а також реакцією партизанської армії, яка нищила електрівні, млини та інші об'єкти, за якими і в яких скривалися большевицькі вояки. З 15-мільйонового населення близько три мільйони втекли до сусіднього Пакістану, де їх дуже прихильно прийняли без уваги на тягар для країни, і близько двох мільйонів втекло до Ірану, воліючи жити навіть у цій країні теократичної диктатури, аніж під совєтською окупацією. Далі: хоча Пакістан формально виступав у Женеві також в імені протисовєтських афганців, провідники головного повстанського спротиву, муджагедіни не визнали Женевського договору і заповіли, що будуть продовжувати війну, поки в Афганістані зовсім не зникнуть комуністи. Якщо Москва дотримає підписане зобов'язання відкликати з Афганістану всі без решти свої війська, то може настане там, у тій поруйнованій країні атмосфера, яка дозволить замиритися різним тамошнім таборам і фракціям. Але справжній мир і лад може наступити там тільки тоді, коли буде складений новий уряд, який матиме довір'я всіх отих розсварених сторін, що не буде легкою справою.

Тому годі твердити, що підписаний у Женеві договір принесе найбільшу користь самому Афганістанові і його народові, та дозволить втікачам повернутися до рідного краю. Найбільшу безпосередню користь матиме Совєтський Союз, який в його теперішній економічній ситуації не міг довше фінансувати окупацію Афганістану, продовжувати війну, якої люди в СССР не розуміли.

До підписання в Женеві договору про закінчення совєтської окупації Афганістану найбільше заслужилася американська дипломатія. Вже Джиммі Картер протестував проти цієї окупації, але Москва почала рахуватися із Вашінґтоном тільки тоді, коли Реґен зробив Америку мілітарно й економічно сильною країною. І Ґорбачову потрібний був цей договір, для підкріплення свого успіху.

Михайло Кучер

МОСКВА СЯГАЄ ПО КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКУ ЛАВРУ

На порозі святкування 1000-ліття хрищення України в СССР помітні спроби привласнення собі Києво-Печерської Лаври, себто „повернути її російській церкві — бо це серце Росії".

У 1961 році Києво-Печерська Лавра була закрита на ремонт — „найстарша святиня нашого (не сказано якого (народу) і його культури". З того часу минуло більш 25 років, а в Лаврі жадного ремонту не помітно. Успенський собор в руїнах. Ближчі печери у поганому стані, а в дальших печерах багато місць просто забито дошками. Невміру балакучі гіди оповідають туристам атеїстичні байки про ченців, про святі мощі. Дехто з туристів сміється (!), а віруючі гніваються. У печерах святі мощі лежать у повному недогляді, деякі взагалі зникли, а на гробах залишились тільки написи. На таку зневагу із здивуванням дивляться туристи, навіть невіруючі — поляки, французи, німці, американці, англійці. У себе вдома ніхто не знеславлює гробів батьків.

Лавру відвідує щодня 6-8,000 туристів, а літом 14,000. Разом протягом року Лавру відвідує два мільйони туристів і всі вони слухають примітивну баланину гідів.

Дату святкування хрищення Руси-України ніколи не згадано офіційно — треба зустріти гідно. Хрищення Русі додатньо вплинуло на розвиток нашого — не сказано якого — народу, на його культуру, моральність, політику, економіку і родинне життя. Ми були б недостойні великого свята, коли б залишили Лавру лежати в руїнах.

У Лаврі жили і працювали перші літописці, вчені, лікарі, будівничі, суспільні діячі — Нестор, Яків, Нікон, Іоан, Агапіт, Даміян, Аліпт, літератори. Тут була духовна база українського козацтва, яке боронило не тільки Україну від турецької і татарської навали.

Треба відкрити не тільки Лавру, але дати можливість існування ще діючим монастирям, які дуже бідують. Місцева влада не дає „прописки" — права жити — тим, хто бажає вступити до монастиря. Так, наприклад, коли помирає 10-12 членів, або черниць, влада дає „прописку" одному-двом.

Особливо в тяжкому стані знаходиться Флорівський жіночий монастир у Києві та Почаївська Лавра.

Треба молитись, щоб всемогучий Бог допоміг нам повернути до життя місце, що постраждало від чорнобильської катастрофи.

Києво-Печерська Лавра, яку не спалили татари, не зруйнували гітлерівці, але що її закрила 1961 року „найбільш прогресивна ідеологія" — московсько-совєтський большевизм.

З моментом закриття Лаври в УССР не припинялася стихійна кампанія за возстановлення. 1977 року дванадцять ченців, які тоді жили в Лаврі, звернулися до Верховної Ради СССР з проханням, щоб відкрити дверне джерело віри і культури українського народу. Цю акцію підтримало населення Києва, але прохання не підтримав єпископат Російської Православної Церкви.

Києво-Печерська Лавра — незрівняний скарб України. У відповідь на прохання відкрити Лавру, Рада по справах релігії відповіла, що засадничо не проти відкриття, але цю справу має рішати уряд Української ССР.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ
Володимир Баран

П'єса „Танок волі" в постановці театру „Заграва"

Заповідь появи театральної вистави, навіть в найбільших скупченнях українських громад, є все майже сенсаційною подією. І це в наших обставинах річ самозрозуміла. Театр — це така культурна установа, яка вимагає великої матеріяльної підтримки від урядових чинників. Український еміграційний театр опирається тільки на ентузіязмі кількох ще крайових професіоналах, які зуміли згуртувати коло себе невелике число ентузіястів (крім авангардного театру в Торонто, яким керують молоді), які тільки з любови до театру віддають свої сили, час і таланти, щоб ми могли час від часу почути українське слово з української сцени.

Одним таким театральним угрупуванням є драматичний ансамбль „Заграва" з Торонто. Від довгих літ, щоякийсь час, цей колектив ставить якусь нову п'єсу, з якою відвідує також деякі міста Америки.

Дня 19-го березня театр „Заграва" завітав до Дітройту із п'єсою Бориса Будного „Танок волі". Тема п'єси — це сучасна подія, яка останніми роками траплялася доволі часто. Танцюристка ансамблю, який приїхав на виступи з України, хоче залишитись в Канаді. Її спрямовують на мешкання молодого чоловіка, який вже має наречену. Перебування танцюристки Тамари у нього, викликає ряд напружених ситуацій. Про її сховок остаточно довідуються і наречена і представники совєтського уряду. Вони стараються наперед обіцянками, а пізніше погрозами переконати її повернутись до дому. Автор зумів в дуже вдалий спосіб впровадити моменти великої драматичної напруги, як також моменти веселі, які надавали перебігові постанови різноманітної настроєвости та кольориту.

П'єса кінчилася щасливою розв'язкою усіх непорозумінь та проблем. Бо наречена, довідавшись правду, вибачила нареченому, що переховував у себе молоду, гарну танцюристку, яка після деяких вагань таки залишається в Канаді, а батько молодого з неприхованою радістю викидає за двері представників совєтського уряду, які, з обуренням та погрозами, прикриваючи свою невдачу, залишають сцену.

З приємністю стверджуємо, що всі актори вив'язались знаменито із своїх ролей. Їх сценічний досвід був виразно видний. Оля Щурик, як наречена Тараса, приємною появою, виявляла і ревнивість і зрозуміння складної ситуації, в якій опинився її наречений. У цій ролі Адам Стець у зустрічі з нею та своїми батьками мав дуже складне завдання. Олександра Микитенко, як танцюристка, вміло виявляла різні настрої людини в такому положенні. Анна Левицька і Йосип Терлецький як подружжя, оживляли гру своїми подружніми непорозуміннями. Ілярій Кушніренко, у вдячній ролі батька нареченого, дотримував міру в хвилинах роз'ятреного гніву. Олекса Стельмахович, Тарас Парченко і Надя Липовецька, як представники совєтського уряду, створили переконливі типи цієї породи людей. В скромніших ролях виступили Марія Якимів, як мати Тараса, і Орест Лещишин як представник канадського міністерства.

Усі актори вив'язалися знаменито із своїх ролей. Вони залишили по собі враження вдалого і приємного вечора, опертого на добре побудованій п'єсі, її актуальній темі, цікавій і швидкій акції, на професійній акторській грі та безперечно фаховій режисерській постановці Володимира Довганюка.

Обстановка сцени була також дбайлива, вислід праці Степана Приймича та його помічників Степана Бандери і Марка Кушніренка, так, що в нічому не добачувалось недотягнень чи браків.

Також із вдоволенням треба ствердити, що дітройтська публіка дописала і з вдячністю згадуватиме цей гостинний виступ театру „Заграва".

Ти, брате, патріот,
А я собі — собака...

Іван Франко

Володимир Барагура

ІНФЛЯЦІЯ ГЕРОЇВ І НЕХТУВАННЯ ЛЮДЬМИ ПОВСЯКДЕННОЇ ПРАЦІ

У нашому громадянстві закоренився звичай, що всі робимо нараз те саме. Це психологічне явище сліпого, бездушного наслідування одні одних без уваги на те, чи воно має глузд, чи недоцільне. Багато важливих, а то й кожноденних ділянок лежать у нас перелогом і ніхто не береться за їх обробітку, але як тільки знайдеться одиниця, що присвятиться, хай і дрібній царині, негайно цілий гурт кидається робити те саме аж витворюється стан інфляції не так фінансової, як діяльностевої. Це явище овечого гону можна було зауважити вже на початку прибуття до ЗСА т.зв. „нової", чи достойніше „політичної" іміграції.

Останнім часом прийшла мода на звеличування героїв, героїнь, героїзму. Кожна організація, товариство, установа від централі до найнижчих клітин вважає вершком патріотичної діяльности наввипередки влаштовувати „свято героїв, чи героїнь". При тому кожна група має свій асортимент героїв, а всіх інших з-поза свого реєстру героями не признає, хоч би вони ними й були.

Героїв святкують за партійним ключем, бо вся наша політично-державницька історія бере свій початок від даної партії. Про те, що герої були в княжих часах, як про це свідчить цикл київських билин за володіння князя Володимира Великого, що героїв і героїнь мала козацька доба нашої державности, от хоч би приклад жінки-героїні під час облоги Буші, що в новіших часах нашої історії були герої всенаціональної величини, в тіні яких виросли партійні герої, цього не береться до уваги.

Були герої й за часів польської окупації з рядів селян, робітників, міщан, гімназійної й університетської молоді. Їх арештували, допитували, судили, в'язнили, тортурували, знущалися над ними в концтаборах, вішали (Білас і Данилишин). Але святкується тільки героїв за партійним ключем, а про інших і не згадується.

Чи не краще було б призначити один день у році й спільно, гідно, всенаціонально присвятити його всім героям і героїням, відомим і невідомим без різниці світогляду, ідеології, політичних переконань, груповопартійної приналежности. Тоді ніхто не залишився б поза категорією тих людей, які заслуговують на назву героїв.

А герої можуть бути різні, не лише на полі бою, в революційно-підпільній діяльності, в партизанському руху. Є ще й найтяжча категорія героїв — цивільної відваги та незламного духа.

Але світ і життя не стоїть виключно на героях-одиницях. Є ще й герої щоденної кропіткої, невдячної, непосильної праці в різновидах ділянках громадсько-національного життя. Це ті люди, яких у „старому краю" звикли називати „тихі й ревні працівники на народній ниві". На їхніх плечах спочивав велетенський і вагомий обов'язок — усвідомлювати народні маси. Їх не згадується ніде й ніколи, а без них наше національне життя заниділо б, стояло б на місці, а то й відступало б назад, не було б у ньому прогресу, бо бракувалоб життьової динаміки. Це ці Франкові „Каменярі", яким призначено лупати скелю народної несвідомости й промощувати шлях майбутньому." Це їм „призначено скалу оцю розбить". І вони це робили мовчки, без нарікань, без признання, а, навпаки, їм ставлено перешкоди з боку тих, для добра яких вони трудилися.

Їх знаємо лише тоді, коли треба їхніх рук до праці, інколи тяжкої, невдячної, безкорисної. Але, як тільки „мурин зробить своє — може відійти"... Часто забувають їм навіть подякувати, не то дати признання, що їхній невсипущий труд приніс успіх.

Навпаки з них часто насміхаються, роблять предметом презирства, називають принизливими пореклами в роді „пирожниці", „вареничниці". Але скільки церков, народних домів, допомогових акцій й важливих досягнень завдячуємо отим працьовитим, часто похилого віку, немічним жінкам, що занедбують власну хату й цілими днями стоять на втомлених до краю ногах, готовлять вареники, приготовляють буфети, нерідко власними фінансовими коштами, приносячи дарове печиво й наїдки. Але всі вони в „сірому кутку" й організатори, дякуючи всім, про них забувають. А скільки жінок приготовляють, пакують і висилають одежу до відсталих економічно країн, щоб помогти землякам, скільки їх померло, несучи допомогу полоненим українцям Червоної Армії. Цього ніхто не пам'ятає й не згадує.

Оцих „сірих людей", непомітних трудівників і трудівниць повсякденної кропіткої праці пригадують собі „батьки народу", коли треба їхньої фізичної, або фінансової допомоги. І тут пригадується про цей вислів, що став притчею про „вдовину лепту". Вартість людини оцінюється у нас висотою грошової пожертви. Але забувається, що інколи багатієві легше скласти „княжий дар", ніж незаможній людині дати малу пожертву, оцю „вдовину лепту", яку інколи приходиться „відняти собі від уст".

Послухаймо подяки у радіомовленнях, або прочитаймо в газетах. За високоциферну пожертву згадується жертводавця кількакратно, величається його чесноти, заслуги, а на виказ менших пожертв вже не стає часу і відкладається їх на „другий раз", який ніколи не здійснюється. А в списках починається завжди від найвищих сум, хоч у математиці прийнято рахувати від „один", „два" і вище, а не навпаки.

Тому й для цих „тихих і ревних працівників на народній ниві" варто теж призначити один день у році й згадати цих героїв щоденної праці, бо без них ледве, чи короновані герої були б в силі досягти своїх завдань.

Цього вимагає національно-громадська справедливість, щоб у інфляції героїв не нехтувати людьми повсякденного труду.

Святослав Караванський

МОРЕ МОВИ

(Із збірки поезій „Моє ремесло")

Коли я зібраних з дна моря
Коштовних перлів бачу цвіт,
Мов зачарований говорю:
— Які багатства має світ!

Той, хто шукав у рідних звуках
Думкам у світ найкращу путь,
Той зна, яка блаженна мука
На дно ок'яну слів пірнуть.

Немов нурець, що дар природи
На світ виносить із води,
Поете!
Так в устах народу
Дно моря мови віднайди!

Рудник Матросова 1953

ПОСТАНОВИ КОНФЕРЕНЦІЇ СЕРЕДОВИЩА УГВР

II.

До ситуації в СССР

Крім проблем загального характеру, які тепер турбують новітні держави, совєтська імперія має ще свої специфічні проблеми до розв'язання. Система поневолення людської особистости і праці, надмірна реґляментація суспільства і діяльности одиниць і груп з нерівномірним розвитком господарських сил і ресурсів та мілітаризація країни, заперечення індивідуальної ініціятиви та особистого самовизначення, викликають різні прояви опозиції, невдоволення й опору. Ці ферменти з'явилися ще далеко до горбачовської „гласности". Пропаґована і частково здійснювана тепер в СССР політика „гласности" і „перебудови" спричинена в першу чергу відставанням совєтської економіки і страхом керівництва імперії, що вона може скотитися до рівня відсталих країн.

„Гласність" і „перебудова" привели частково до пом'якшення інструментів примусу і контролі КПСС, але вони в нічому не змінили самої істоти системи й теоретичних принципів совєтської системи, яка далі опирається на тотальній партійній владі, на „демократичному централізмі", „єдиному народно-господарському комплексі" й на запереченні суспільного плюралізму. Теперішня керівна еліта КПСС рекрутується переважно з росіян та тих небагатьох націоналів, яких кооптовано на службу імперським інтересам. Вона бажає за всяку ціну забезпечити російську перевагу в СССР та єдність імперії. Тому, що найбільшою загрозою для цієї єдности є неросійські народи, КПСС намагається невтралізувати їх національні рухи, з одного боку, прямою боротьбою проти т. зв. „буржуазного націоналізму", а з другого, пропаґуванням псевдоінтернаціоналістичних концепцій, давніше відомих, як „злиття націй", а тепер „єдиного радянського народу" і „зближення" російської культури і мови з неросійськими чи практичного варіянту цієї соціялізації, ідеї т. зв. „двомовности" неросіян.

Як реакція на цей шовіністичний тиск і цілеспрямовану політику віднаціоналізування неросійських республік з'явився серед неросійських народів рух опору, що зростає, який є паралельним до загальносоюзних ферментів в напрямі „відкритости" і суспільного плюралізму. Неросійські народи, а передусім їх інтелектуальні сили та творча інтелігенція стараються в періоді „гласности" відвоювати величезні втрати, які їм причинив брежнєвський неосталінізм у національній політиці, головно в галузях мови, освіти, духової і матеріяльної культури, нищення історичного минулого, спустошення природного довкілля тощо.

Сучасні умови в СССР створюють тепер для неросійських народів неминучу конечність і шансу посилювати боротьбу за політичні і соціяльні права, за свою національну самобутність, за відвоювання записаних в конституції прав союзних республік. Без привернення тих прав немислимий розвиток неросійських народів, як окремих національно-культурних спільнот і їх майбутня державна незалежність.

В умовах „гласности" виявляють велику активність різні, а передусім інтелектуальні кола російської суспільности, які також прагнуть громадських свобід. Але їхнє відношення до національних прагнень неросійських народів, за малими винятками, якщо не байдуже, то виразно вороже. Щобільше, „гласність" створила умови для виявлення у російському суспільстві чорносотенних і расистських течій воюючого великодержавного шовінізму, які знаходять підтримку в колах номенклятурної верхівки КПСС. Ця ситуація вимагає послідовної боротьби з цими елементами екстремного російського націоналізму, так з боку самої російської демократії, як і неросійських народів та поступових і ліберальних кіл за кордоном.

До відносин і процесів в Україні

У порівнянні з російськими центрами, на Україні помітне досі слабше зрушення в суспільній думці і соціяльно-політичному ферменті. Тут насамперед зросли національно-культурні вимоги, бо це під сучасну пору є найболючішою проблемою нації. В Україні останнім часом письменники, педагоги, студенти, робітники та інші свідомі патріоти виявили жахливий стан української школи, прилюдного вживання української мови, видань, театру, радіомовлення і телебачення, кінематографії, які в 1970-1980 роках зазнали жахливої русифікації. Прикладом катастрофічного стану української культури і національного характеру республіки є мова навчання у міських школах України. В обласних центрах УССР за критерієм мови навчання є тільки 62 відсотки українських, а 84 відсотки російських шкіл (включно з т.зв. мішаними школами, які на ділі є російськими), при чому в містах Східньої України стан прямо катастрофічний. На відтинку видань, зокрема наукових, в тому і з суспільних та гуманістичних наук, за останні десять років переведено більшість наукових журналів з української на російську мову і цією ж мовою з'являться наукові праці з історії, географії, права й інших галузей.

Теперішня русифікація України перевищує найчорніші дні сталінського режиму. Все це ведеться під гаслом „добровільности" мови навчання в школах, а в інших ділянках під претекстом „спільної культури" для всіх народів СССР, засобом спілкування якої є російська мова. Вирішування цих справ здійснюється в Москві, а залежність бюрократії УССР від партійних і державних центрів у Москві майже тотальна. До того, ця бюрократія, складена з національно нігілістичних елементів, до краю вислуговується Москві.

Замітну ролю русифікатора в Україні виконує й Російська Православна Церква, яка посідає відносно упривілейоване становище та ввійшла у симбіозу з комуністичним урядом та російським націоналізмом. Ця чужа імперська інституція на українському національному тілі за всяку ціну перешкоджає проявам національних Церков на Україні, насамперед абсорбованої Української Автокефальної Православної та ліквідованої владою у 1946 році Української Католицької Церков. Проте релігійність серед народу зростає, як і спроби націоналізації церковних організацій, що існують, та змагання до відновлення забороненої Української Католицької Церкви.

На господарському відтинку Москва далі односторонньо і під кутом потреб центру розпоряджається, а в дійсності, експлуатує українські економічні ресурси, вживає Україну як базу для своїх стратегічних плянів, виставляючи її як плящарм евентуальної збройної конфронтації. Чорнобильська катастрофа в квітні 1986 року розкрила трагедію України, яка служить додатком до совєтсько-московської індустріяльно-мілітарної машини і як така наражена на непередбачені апокаліптичні небезпеки. Незалежна і демократична українська держава, що жила б у співпраці й добросусідських взаєминах на сході Европи, ніколи б не стала такою безсилою і зданою на долю гегемона щодо свого існування, як вона є сьогодні.

(Продовження буде)

У Клівленді відбулися наради станичних

У Клівленді 19-20-го березня відбулися дводенні наради станичних пластових станиць в ЗСА із членами Крайової Пластової Старшини для обговорення актуальних справ пластової праці.

У нарадах взяло участь 12 станичних ключевих пластових станиць і 7 представників КПС та КПР.

У суботу 19-го березня у полудневих годинах відкрив з'їзд голова КПС пл. сен. Ігор Сохан, який привітав присутніх і коротко з'ясував ряд актуальних справ, які стояли на порядку дня. Відтак передав провадження нарад пл. сен. Андрієві Бігунові, що сповняє обов'язки першого заступника голови КПС для організаційних справ.

У дружній атмосфері станичні звітували про свою дію в поодиноких містах ЗСА, де є найбільші скупчення пластунів.

Вони теж обмінювалися досвідом організаційної та виховної праці, ставлячи на першому місці спільну проблему припливу нового членства, що так конечне для молодечої організації, якою є Український Пласт.

З актуальних справ обговорено участь Пласту у всіх відзначуваннях 1000-річчя Християнства, що тепер проходить з різною програмою у поодиноких скупченнях українців із крайовим завершенням у столиці країни Вашінгтоні 7-9-го жовтня ц.р. Саме в рамках святкувань 1000-річчя Християнства заплянована

Частина учасників наради представників пластових станиць з членами Крайової Пластової Старшини перед готелем у Клівленді.

Олімпіяда Молоді, що відбудеться 27-30-го травня ц.р. у Філядельфії, в якій пластуни-спортовці також візьмуть участь, виставляючи дружини відбиванки, копаного м'яча та індивідуальних змагунів у легкоатлетиці, плаванні та інших видах спорту, що будуть заступлені на Олімпіяді.

В суботу увечорі, 19-го березня, відбулася в рамках наради спільна вечеря учасників у приміщенні готелю Гілтон, де і проходила нарада, а відтак до пізнього вечора учасники вели дальші дискусії та обговорювали пляни.

Темою їх була близька Конференція Українських Пластових Організацій, що відбувається щочотири роки з делегатами з усіх країн, де діє Український Пласт. Тим разом КУПО відбудеться в Торонто, тиждень перед Світовим Конгресом Вільних Українців, рівночасно із третім Пластовим Конгресом, а його сесії заплянована в червні на терені З'єднаних Стейтів Америки.

В неділю 20-го березня учасники нарад взяли участь у Богослуженнях в місцевих українських церквах, помимо сніговії, що несподівано навістила вночі Клівленд і околицю. Після Богослуження учасники наради відвідали пластовий Музей, що міститься тепер в Українському Народному Домі. Музей перебуває під опікою пл. сен. д-ра Миколи Грушкевича і він показував його гостям, даючи відповідні пояснення.

У заключних годинах нарад порушено ще справи Пластприяту та плянованих нарад з батьками по більших пластових осередках, літнього таборування, прогульки до Европи на святкування 1000-річчя Християнства та пластових видань, які перебувають у фінансових труднощах. Більшість присутніх висловила побажання, щоб виходив один пластовий журнал, призначений для всіх пластових уладів, з відповідними відділами для кожної вікової групи.

Полагодження організаційних справ закінчено в пополудневих годинах ці успішні наради, а ведучий ними пл. сен. А. Бігун зложив подяку місцевому станичному пл. сен. Володимирові Базаркові за так вміле підготовання їх технічно, що уможливило усім посвятитися всеціло пластовим проблемам упродовж двох днів.

О. К.

Пам'яті товаришки з юних літ

Св. п. Наталія Швець-Клецор

Спокійного вечора 2-го лютого 1988 року я одержала з Канади сумну вістку, що того самого дня о годині 3:56 пополудні відійшла у вічність після одномісячної важкої хвороби моя дорога землячка і незабутня товаришка шкільних і юних років Наталія Швець-Клецор.

Наталка Клецор народилася 12-го травня 1913 року в селі Божикові, Підгаєцького повіту, Західня Україна. Мати Параскевія (з родини Зінь) і батько Андрій Швець вирішили вислати свою дочку, по закінченні трьох кляс в селі, до публічної школи в Бережанах. Закінчивши сім кляс навчання, вона успішно склала іспити і була прийнята до державної жіночої учительської семінарії в Бережанах, яку закінчила в 1935 році.

По матурі Наталка внесла до шкільної кураторії прохання про прийняття її на державну учительську посаду. Однак вона її не дістала, бо урядові чинники мали свої вимоги від аплікантів, на що чесні і свідомі українки, до яких належала і Наталка, ніколи не погодилася б. Тоді молода, енергійна і талановита Наталка постановила працювати на культурно-освітньому полі в рідному селі і околиці. Вона, маючи гарний і ніжний голос, виступала разом із студентами і студентками даної околиці на концертах та різних імпрезах, злобуваючи собі признання і пошану громади.

В 1937 році Наталка вийшла заміж за Михайла Клецора, люстратора Повітового Союзу Українських Кооператив у Підгайцях, пізнішого директора цього Союзу. Залюблені один в одному від першої зустрічі, здавалося, що тільки радість і щастя стелиться перед ними. Аж тут прийшла Друга світова війна, і Галичину прилучено до Совєтської України. За нової влади Наталка отримала вчительську посаду в рідному селі. Однак, напевно воєнні переживання і журба за родину та про те, які несподіванки наступний день може принести, підірвали стан здоров'я Наталки і вона мусіла припинити учителювання.

Коли в 1942 році німецьке Гестапо заарештувало її улюбленого чоловіка Михася за „саботаж" і посадило його у в'язницю в Тернополі, Наталка з посвятою шукала різних доріг і засобів, щоб його звільнити. Можна собі уявити, скільки перешкод, клопотів і терпінь вона в той час пережила.

Та прийшов найтяжчий час у житті родини Наталки, коли довелося їй з батьком, чоловіком і двома дітьми покидати рідні землі і разом зі сотнями українців утікати на захід. По довгій і небезпечній подорожі родина Клецорів опинилася в Баварії, Німеччина, де й застало їх закінчення війни в травні 1945 року. Восени цього самого року родина перенеслася до табору переміщених осіб (ДіПі) у місті Байройт. В таборі Наталка, як звичайно енергійна і щира патріотка, брала жваву участь у таборових товариствах і організаціях, а головно в Об'єднанні Українських Жінок.

Влітку 1949 року Наталка з чоловіком і двома дітьми — сином Олександром і дочкою Богданною — приїхали до Ню Йорку на висланий афідавіт нижче підписаної. Кожний скиталець знає, які то трудні початки були для всіх новоприбулих. Наталка, крім домашньої господарки, працювала, щоб заробити гроші та могти дати своїм дітям університетську освіту. Згодом родина перенеслася до Бронксу, Н. Й., і там Наталка включилася в громадську працю і була одною із засновниць 82-го Відділу Союзу Українок Америки, як також була членкою місцевої церкви Покрови Божої Матері.

Влітку 1976 року Наталка з Михасем переїхали до Канади, щоб бути близько своєї дочки Богданни Гаврилюк і двох внуків. Вона і тут разом зі своїм чоловіком старалася запізнати з українською культурою жителів містечка Равдон, Квебецької провінції. Також в Монтреалі при співпраці своєї приятельки Соні Мацюк, вона влаштувала виставку української народної ноші, за яку дістала велике признання. Вона і в Канаді здобула собі серед населення любов, прихильність і пошану.

Наталка все з любов'ю до тих сторін, в яких родилася і виростала, була тут, в Америці, членкою Головної Управи Головного Комітету Підгаєччини, який підготовив і видав книжку „Підгаєцька Земля". Вона була чесною і вірною дружиною, коханою мамою, улюбленою бабунею, надзвичайною українською патріоткою, побожною християнкою і активною громадською діячкою. Так дуже старалася, щоб і своїх дітей виховати в любові до всього що рідне, українське, що навіть її внук студіює тепер в Українській Малій Семінарії в Римі.

Н. Швець-Клецор похоронено 5-го лютого 1988 року на цвинтарі української частини в Кот де Неж в Монтреалі. Похоронами проводив о. митрат. Іван Гаврилюк у співслуженні о. митрата Ярослава Гаймановича, о. д-ра Ігоря Мончака і о. д-ра Юрія Федоровича.

Наталка Швець-Клецор, сповнивши свої національні і релігійні завдання на землі, відійшла спокійно до Бога по вічну нагороду. В цьому великому смутку її чоловік Михась, діти і внуки можуть мати одну потіху, що їх дружина-мама-бабця все була вірна Україні і її Церкві і назавжди залишиться прикладом для прийдещніх поколінь. А я горда тим, що моя односельчанка, з якою ми перші вийшли зі села Божикова на студії, була моєю щирою приятелькою до кінця свого життя, бо навіть два дні перед її смертю ми сердечно поговорили телефонічно.

Пам'ятаймо Наталку в наших щоденних молитвах і не забуваймо час від часу поговорити з тими, яких Наталка залишила у великому смутку.

Марійка Клячко

Увага! Ню Йорк і околиця! Увага!

В четвер, 28-го квітня 1988 р., о год. 6-ій веч. в залі Українського Спортового Клюбу
при 122 Друга Авеню в Ню Йорку, Н. Й.

— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНС міста НЮ ЙОРКУ і ОКОЛИЦЬ

до участи в яких запрошені і зобов'язані члени Окружної Управи, представники Відділів та делеґати на 31-шу Конвенцію наступних Відділів:

4, 5, 6, 8, 16, 19, 86, 130, 158, 184, 194, 195, 200, 203, 204, 205, 211, 212, 256, 267, 293, 325, 327, 361, 433, 435, 450, 455, 457, 485 і 489.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами
7. Уділення абсолюторії уступаючій Управі
8. Вибір нової Управи
9. Слово Членів Екзекутиви
10. Плян праці на нову каденцію
11. Запити, внески і пропозиції
12. Закриття зборів

У зборах візьмуть участь:

д-р Іван Флис, головний предсідник УНС
Володимир Сохан, головний секретар УНС

Закликаємо всі Відділи перед нарадами вплатити свої вкладки до каси Окружного Комітету.

За ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Д-р Іван Флис, *почесний голова* **Микола Хоманчук**, *голова*

Загін „ЧЕРВОНА КАЛИНА"

СПОРТИВНО ВИШКІЛЬНИЙ ТАБІР

для юнаків і юначок

ПРОГРАМА

лучництво, руханка, плавання, стрільба

Легка атлетика:
біги, стрибки, мети, стусан кулею

Гри:
копаний мяч, відбиванка, кошівка метавка

Відзнака Фізичної Вправности

ОПЛАТА $ 300.

ВОВЧА ТРОПА ВІД 30 ЛИПНЯ ДО 13 СЕРПНЯ '88

ІНФОРМАЦІЇ: WOLODYMYR WOLOWODIUK, 66 SUSAN DRIVE, CHATHAM TWP, N.J. 07928, 201 635-8814

JURIJ STRUTYNSKY, 201 East 21st. St., New York, N.Y. 10010, (212) 477-3629

Дж. Шулц...

(Закінчення зі стор. 1)

Дж. Шулц відвідає також „провінційні міста", як пише американська преса, зокрема „Ню Йорк Таймс" — Київ і Тбілісі. М. Горбачов і Р. Реґен, як відомо, зустрічатимуться від 29-го травня до 2-го червня. Чи дійде там до підписання другого договору про значну редукцію стратегічної зброї покищо не відомо, бо, як заявили представники на переговорах у Женеві, до 29-го травня вони мусіли б полагодити 1,200 спірних справ, а це, практично беручи, можна осягнути тільки з допомогою Адміністрації у Вашінгтоні і Політбюро в Москві.

Дж. Шулц і Е. Шеварднадзе решта часу присвятять так званим реґіональним справам, зокрема війні на Близькому Сході, справам Південної Африки, Камбоджі, Центральної Америки, Афганістану, Етіопії та інших.

Речники Державного департаменту заявили, що в Києві державний секретар перевірить можливість відкриття американського консуляту та огляне об'єкти пропоновані американцям. Вашінгтон думає, що консулят у столиці України був би корисний не тільки для ЗСА, але також для СССР, бо багато справ, зокрема еміґраційного й іншого порядку, можна б було скоріше полагодити. Також столиця Грузії Тбілісі викликає останньо зацікавлення у вашінгтонських урядових колах, може навіть з огляду на подивугідну стійкість і національну свідомість грузинів.

Д-ра О. Жупника

(Закінчення зі стор. 1)

Українському Вільному Університеті в Мюнхені, а в 1985 році в Колеґії св. Йосафата в Римі, за що його іменовано професором пасторальної медицини.

У 1985 році вибрано його головою відновленого Українського Лікарського Товариства в Австрії та віцепрезидентом СФУЛТ.

Д-р Жупник взяв активну участь в науковому з'їзді УЛТПА у Вашінгтоні в 1985 році та науковому з'їзді УЛТ Австралії в жовтні 1986 року, даючи свої цікаві доповіді на тему „Проблеми діягностики і лікування туберкульози" та „Ядерна катастрофа в Чорнобилі та її наслідки".

Крім цього д-р Жупник є автором кільканадцятьох статтей з пневмології, гастроентерології, оксиметрії, електронної мікроскопії, та праці на тему „Нервово пошкоджена дитина".

ДРАМАТУРГ МІХАЇЛ Шатров заявив під час інтерв'ю з кореспондентом совєтської газети „Московский Комсомолец", що дружина Йосифа Сталіна, жорстокого колишнього диктатора СССР, Надежда Аллілуєва покінчила самогубством. Таким чином на Заході отримали підтвердження правди, яка тут вже давно була відома. Шатров при тому розповів кореспондентові згаданої газети, що Й. Сталін завжди був жорстоким, навіть у відношенні до жінок з якими він довше чи коротше жив. Аллілуєва була другою дружиною Сталіна, перша, Єкатеріна Сванідзе, померла ще перед Жовтневою революцією. Західні біографи совєтського диктатора пишуть, що Н. Аллілуєва покінчила самогубством в 1932 році після того, як сказала йому, Сталінові, усю жорстоку правду про насильну колективізацію і штучний голод в Україні, а також про репресії проти комуністів, які мали дещо іншу від Сталіна думку. Між подружжям почалась сварка. Сталін почав насміхатись над жінкою, обзивав її неприличними словами і тієї ж ночі Аллілуєва відібрала собі життя, пострілом з пістолі. В совєтській енциклопедії навіть немає згадки про Н. Аллілуєву тільки про її батька, який був старим відданим большевиком.

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Ukrainian Free University Foundation, Inc
203 Second Avenue • New York N.Y. 10003

ВШАНОВУЮЧИ СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ

померлих Дорогих Осіб пожертвували на українську науку, стипендії, українські студії в УВУ слідуючі жертводавці:

Марія Андрусяк, в св. п. мужа д-р. Іллі (на Постійний Стипендійний Фонд в Його Імені)	$2.100 00
Орест і Марія Гладкі, в св. п. братів інж. Ярослава і Нестора Когутяків, (на Постійний Стипендійний Фонд в Їх імені)	1 000 00
Василь і Ірена Іванчишин, в св. п. сина Романа	200 00
Іван Козій, в св. п. батьків Анни і Григорія Козій	200 00
Др. Стефан і Наталія Козак в св. п. батьків др. Степана і Марії Гик	200.00
Дарія Дудра, в св. п. мужа д-р. Михайла	145 00
Роман і Олена Горбачевські, в св. п. батьків Івана і Мирослави і брата Горбачевських	100 00
Степан і Параскевія Прядка, в св п. сина Андрія	100 00
Віра Шуль, в св. п. доні Лідії Шуль-Богдан	100 00
д-р. Марія Фішер-Слиж, в св. п. мужа д-р. Рудольфа	100 00
Анна Кос, в св. п. мужа д-р. Романа	100 00
Евген Бічма, в св. п. друзів Олександра й Ірени Матли	51 00
Любомира Пясецька, в св. п. мужа Михайла	50 00

Божественні Літургії і Панахиди за померлих членів Фундації, та осіб у світлу пам'ять котрих родина чи друзі зложили пожертви на Фундацію УВУ — відправляються кожного року в останню неділю січня в українських церквах у всіх країнах нашого поселення.

Просимо слідкувати за нашими оголошеннями.

Дякуємо всім Вельмишановним Жертводавцям і клонимо наші голови перед пам'яттю Покійних. Нехайласкавий Господь дасть Їм вічний спокій, а світла пам'ять про Них залишиться вічна серед нашої спільноти.

УПРАВА Ф. УВУ

ПОДЯКА

З волі Всевишнього дня 17-го березня 1987 Б. р. відійшла у Вічність

бл. п.

МАРІЯ ПЕТРИШИН

з дому ЛИСЯК

Цією дорогою складаємо сердечну подяку Всеч. о. д-рові митратові Василеві Макухові за відвідини в шпиталі і за відправлення Святої Літургії та похоронних обрядів.

Щира подяка панам Іванові Головці, інж. Макарові Копаниці, п. Стефанові Шилкевич і п. Іванові Бігунові та іншим співакам, які звеличали похоронні відправи.

Дякуємо пані мґр Дарії Кузик з Патріярхального Товариства і пані Олі Фарсонів — голові 19-го Відділу Союзу Українок за гарні прощальні слова. Рівнож панові Іванові Бігунові за щирі слова і спогади під час тризни.

Щира подяка пані Марії Кардаш і паням з Сестрицтва за приготування тризни.

Спасибі за пожертви, які в пам'ять Покійної вплинули на слідуючі цілі:

На ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ в церкві св. Йосафата в Трентоні: Марія Сеник, Родина Мрочко, Іван і Мирослава Грибовські, родина Обаранці, Ірена і Петро Плис, Ігор і Дарія Сеник, Ірена і Роберт Койра, Марта і Браєн Ґрейс, Роман і Анастазія Шиманські з Родиною, Роман і Надія Ґулай, Люба Мриглоцька, Лідія Скрипчук, Галина Сиротюк, Орест і Леся Сеник, родина Головко, Юстина Надраґа. Разом — $160 00

На СЛУЖБУ БОЖУ в Римі — Орест Побігушка.

На СОБОР СВ. СОФІЇ в Римі: Орест і Леся Сеник $500.00; Ігор і Дарія Сеник $50 00; Ярослав і Марія Скрипчук $50.00; Дарія Кузик $25 00; Ольга Дубик $20 00; по $10 00 слідуючі: Марія Касіян, Ірина Скрипчук, Мирослава Глушок, Іван і Софія Головка, Марійка і Михайло Глушок, родина Обаранець, Марія Савула, Емілія Панасюк, Люба Мриглоцька, Йосиф і Катерина Куць, Оксана й Іван Микитин, Надя і Іван Гафткович. Разом $765 00

На УКРАЇНСЬКИЙ ГАРВАРД: Орест і Леся Сеник $500 00; Ярослав і Марія Скрипчук $50 00; Оксана й Іван Микитин $10 00. Разом $560 00

На ЦЕРКВУ СВ. ЙОСАФАТА в Трентоні: Орест і Леся Сеник $500 00; Родина Кіржецькі $20.00. Разом $520

На ПРЕСОВИЙ ФОНД „НАШЕ ЖИТТЯ": 19-ий Відділ Союзу Українок в Трентоні — $25.00

Разом зібрано на українські цілі $2055 00

Рівнож дякуємо усім Тим, які прийшли віддати останню прислугу Покійній Марії Петришин.

Родина СЕНИК-СКРИПЧУК

Ділимося сумною вісткою зРіднею, Приятелями і Українським Громадянством, що 1-го квітня 1988 року по довгій і важкій недузі, заосмотрена Найсвятішими Тайнами, відійшла у Вічність на 78-му році життя наша Найдорожча СЕСТРА І КУЗИНКА

бл. п.

ОЛЬГА МАРТИНЮК

ПАРАСТАС відслужено 4-го квітня ц. р. в похоронному заведенні Рінальді, а ПОХОРОННУ СЛУЖБУ БОЖУ 5-го квітня в Українському Католицькому Крайовому Соборі св. Родини у Вашінґтоні, Д. К. Опісля Тлінні Останки похоронено на Українському Католицькому Цвинтарі у Вашінґтоні, Д. К.

Покійна залишила в смутку:
сестру СОФІЮ МАЛИНОВСЬКУ
кузенів —
БОГДАНА і МАРТУ ГУРКО з родиною
БОРИСА ШАРОГО
МОДЕСТА і ҐЛЕДИС ШАРОГО з родиною
ОРЕСТА і ВІКТОРІЮ ГУРКО

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

HUCULKA

Icon & Souvenir's Distribution
2860 Buhre Ave. #2R
Bronx, N.Y. 10461
Tel.: (212) 931-1579 after 6 p.m.

- Представництво і гуртівня ручно вишиваних блюзок для дітей і дорослих.
- Вишита блюзка, це найкращий подарунок з нагоди святкувань 1000-ліття Хрищення України.

THE MUSE IN PRISON

by Yar Slavutych

Короткі нариси сильветок українських поетів, замучених большевиками в тюрмах і концтаборах та переклади їх поем.

Ціна 3.00 дол. з пересилкою. Замовляти у

ВИДАВНИЦТВІ „СВОБОДА"
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Мешканців стейту Ню Джерзі обов'язує 6% стейтового податку

В числі 72 „Свободи" з 19-го квітня 1988 року подано помилково оголошення НАЯҐАРСЬКОЇ ОКРУГИ УНС з 1987 р. Повторюємо правильні інформації про Збори Округи як слідує:

Наяґарський Окружний Комітет УНС

повідомляє, що

в суботу, 30-го квітня 1988 р., о год. 2:30 по пол. в залі Української (Ст. Катеринс) Кредитівки
118 Niagara Street, St. Catherines, Ont.

— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ НАЯҐАРСЬКОЇ ОКРУГИ

У Загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати та по два делегати наступних Відділів:

Бімсвілл ч. 403; Торольд ч. 412; Ст. Катеринс чч. 427, 454; Наяґара он де Лейк ч. 468; Велланд ч. 461; Ґримбзбі ч. 451; Гемильтон чч. 416, 458 і 462.

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Вибір президії
3. Відчитання і прийняття протоколу попередніх Зборів
4. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
5. Дискусія над звітами і їх прийняття
6. Вибір нової Управи
7. Слово членів Головного Уряду УНС
8. Плян праці на біжучий рік
9. Внески і запити
10. Закриття Загальних Зборів

У зборах візьмуть участь:

д-р Іван О. Флис, головний предсідник УНС
мґр Іван Геврик, головний директор для Канади

Вельмишановних Урядовців Відділів та Делеґатів просимо відложити в цей день всі інші зайняття і прибути точно на Збори. Ріст і розбудова Українського Народного Союзу вимагає нашої зустрічі і спільної праці.

За ОКРУЖНУ УПРАВУ:

о. Михайло Блаженко — *почесний голова*
д-р Богдан Долішний — *голова*
Єфим Омельченко — *секретар*
Михайло Боровський — *касир*

Український Народний Союз
ПОШУКУЄ ДОСВІДЧЕНИХ

АҐЕНТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ і ЗАГАЛЬНИХ АҐЕНТІВ-ПРОДАВЦІВ

зі знанням української і англійської мов на околиці

Чикаґо, Ню Йорк, Торонто, Філядельфії, північного Ню Йорку і Нової Англії

з метою розбудувати і керувати мережами аґентів-продавців в тих округах

- Впроваджуючі інформації
- Платня у формі позички
- Відсотки від комісового
- Всі бенефіти

Звертатись до:

Ukrainian National Association, Inc.
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 451-2200

Комітет Оборони Української Спадщини та Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу

закликають Вас

СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВИ

на його працю та акції для

1. **Поширювання правди про Україну**
2. **Поборювання очорнювання та знеславлювання українців**
3. **Оборони громадянських прав українців**

Пожертви просимо пересилати чеками або поштовими переказами на

Ukrainian Heritage Defense Fund
c/o Ukrainian National Association
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

враз із виповненим вирізком цього заклику

Просимо подати суму пожертви, своє ім'я, прізвище та адресу

Сума пожертви $

ім'я та прізвище

число дому, вулиця

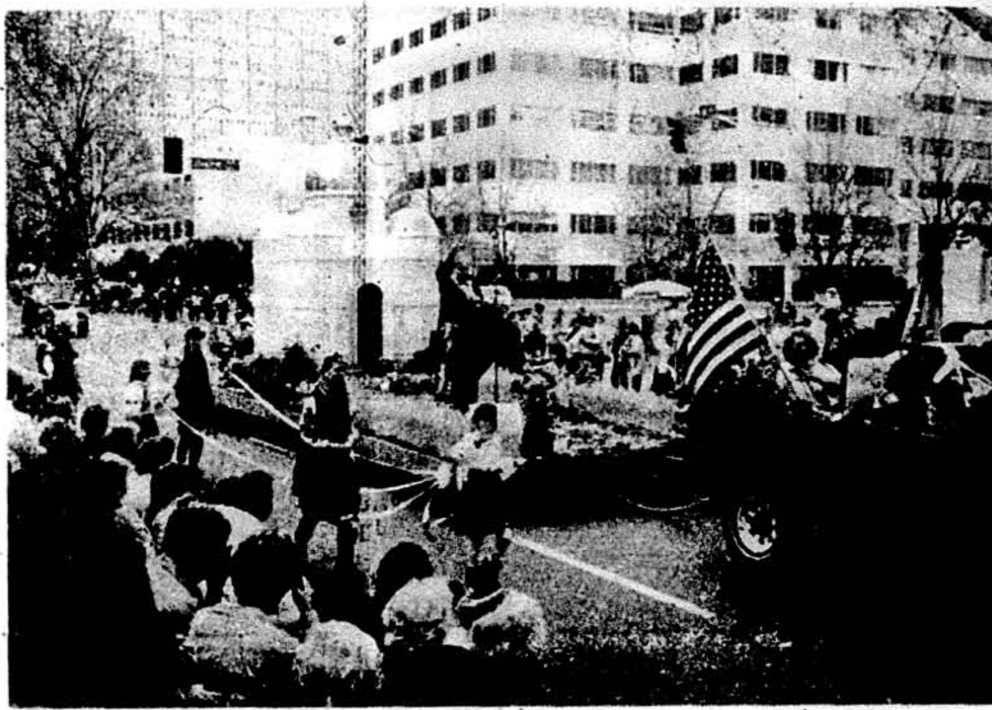
місцевість стейт поштовий код

Столиця Каліфорнії в „Українському полоні"

Сакраменто (М. Домонтар). Ледве чи від часів великого християнина-завойовника і просвітителя Каліфорнійської землі, сл. п. отця Агапія Гончаренка цей Богом так щедро обдарований „край золотоносної жили" переживав таку високо піднесену присутність українського духа. Цю присутність окремо задокументувала проклямація губернатора Джорджа Дюкмеджана, якою він проголосив 1988 рік роком Тисячоліття Християнства в Україні й закликав співгромадян урочисто й святково відзначити цей великий ювілей і в якій підкреслено, що християнська віра в Україні „збереглася й розквітла, не зважаючи на величезні труднощі й нелюдські переслідування з боку совєтського режиму". Цю присутність підкреслила й проклямація мейора міста Сакраменто Анни Рудін, що згадала й державний герб Володимира Великого — Золотий тризуб, тепер заборонений у Совєтському Союзі, й про те, що „предки українців поширили християнство серед інших сусідніх народів", зокрема серед мешканців Московії в XII столітті.

Але протягом перших двох днів святкових урочистостей — 5-го і 6-го березня „Ми збудували собор українського християнського духа". І це не тільки метафора, це бачена й відчута тисячами мешканців столиці й туристами та гістьми, зокрема представниками японського міста партнера Матсуяма, найчистіша правда, віддзеркалена в українській колоні 34-річної паради камелій, у кольоритній виставці українського прикладного мистецтва, влаштованій нашим працьовитим жіноцтвом, у виставці знищених скарбів нашої архітектури, у мистецькій грі на бандурі Андрія Китастого, в розвихрених танцях групи „Весна" з Лос Анджелесу, в англомовній брошурі, в святочній вечері на честь 30-особової делеґації міста Матсуяма, на якій вступну молитву й відповідне слово сказав о. прот. Олексій Лімонченко — загалом, скрізь у мальовничому місті буйно розквітлих камелій та інших квітів і кущів, а зокрема — довкола обрамованого височезними пальмами й найрізноманітнішими деревами всіх континентів Стейт кепітол парку, в якому біліє маєстатична будова капітолю.

Це була прямо таки геніяльна думка скромного й самовідданого голови стейтового комітету для відзначення Тисячоліття д-ра А. Накловича: поєднати наші святкування з фестивалем-парадою камелій (камелія — офіційна квітка столиці й повіту), щоб у цей спосіб привернути увагу столиці й цілого стейту до наших урочистостей і до цілого комплекту наших справ. Понад два роки тому мало-хто вірив у здійснення цього задуму. Але в суботу, 5-го березня, після перших колон паради всі побачили й переконалися, що „ми збудували собор".

Українська колона на параді камелій в'їжджає на площу перед капітолієм.

Ґренд маршал паради д-р Микола Степаненко.

Голова Каліфорнійського стейтового Комітету Тисячоліття д-р А. Наклович і краля „Україна" Віра Злиденна.

(Фота Галини Степаненко)

Рівно о 10-ій годині ранку на вулиці навколо капітолю виливається багатокольоровий і виповнений музикою десятків оркестр величний похід, на початку якого іде ескорта уніформованих мотоциклістів, за ними — безліч прапороносців і прапорів, потім оркестра середніх шкіл Сакраменто, далі — провід Асоціяції фестивалю камелій і нарешті представник українського ювілейного Комітету Тисячоліття „ґренд маршал" паради. Гучномовці заповідають: „ґренд маршал доктор Микола Степаненко, професор-емерит, викладач чужих мов, літератур і культур у Сиракюзькому, Ратґерському, Джордж Вашінґтонському й Центрально-Мишиґенському університетах та в Монтерейській військовій школі мов; колишній віцепрезидент Української Народної Республіки в екзилі". Слова з гучномовців заглушують оплески. Значить — українці не скапітулювали, значить, вони не тільки плекають рідну мову й культуру, не тільки відстоюють свою національну відрубність, не тільки бережуть і розвивають свої багаті традиції, а й борються за своє визволення і за відновлення суверенної національної й соборної держави. Видимим і голосно почутим символом цієї боротьби є антикомуністичний національний уряд в екзилі і його представник — колишній віцепрезидент, а теперішній член вільного передпарляменту — Української Національної Ради. І майже символічно: іде він „вороним" фордівським „мустангом"; новітні часи й відповідні звичаї.

За чорним „мустангом" Ґренд маршала слідують різнокольорові також „мустанги": королеви фестивалю — „кралі з камеліями" — і її десяти принцес-князівен, а за ними — оркестра „Титан", що виконує українські марші, „прапороносниці" у відкритому „джіпі" — Діна Шулежко і Віра Шавлач й нарешті — пречудовий макет собору в стилі українського барокко з п'ятьма золотими банями й стрімкими лініями та хрестами в синяву неба, з широко розкритою брамою за часів Володимира (і зачиненою протягом останніх 70 років), що величноо стоїть з володарем перед святинею з майстерно виробленою іскристою короною володаря на голові (Славко Сахно). Присутні на трибунах і шпалери глядачів на хідниках завмирають у подиві, а далі ентузіястичними вигуками захоплення й схвалення та бурхливими оплесками супроводжують дальших учасників нашої колони: кралю Віру Злиденну, дорослих, молодь і дітвору в національних строях... Ледве чи хтось думав про те, щоб переадресувати велику частину тих оплесків признання і вдячности скромним членам почесного й ділового ювілейного Комітетів та його комісій, що сиділи тут таки поруч на трибунах і стояли на хідниках, приглядаючись і прислухаючись до реакції упорядників, жюрі й глядачів. Оце був собор нашого духа! І його зрозуміли та належно сприйняли господарі й гості. Наш „фловт" і наша колона відзначені найвищою нагородою: „Ґренд Свіпстейкс" — Едалт, 1988".

Українці були вшановані як нація-господар сьогорічних урочистостей. Господар у цьому вільному світі, де ось такий стейтовий фестиваль відбувався під багатомовним гаслом: „Нехай вічно розквітає свобода!" Господар, а не наймит, не „тягло у бистрохідних поїздах" московської показушної комуни, не гарматне м'ясо в танках і в траншеях на поневоленій землі Афганістану, не каґебівські раби в космічних ракетах серед вільних міжзоряних просторів...

За нашою пройшло близько 140 різних колон: народів, молоді, дітей, установ, організацій, шкіл, молодих астронавтів, верхівців, пожежників, велосипедистів клясичних авт і навіть кльовнів. І всі й на всіх урочистостях, зокрема на прийняттях і на бенкетах, з великою шанобою, признанням і зі зрозумінням ваги нашої праці і значення нашої боротьби з зачудовання, і з щирою симпатією вимовляли слова „Юкрейн" і „Юкрейнієнс". Один японець — представник делеґації міста-партнера Матсуяма — простодушно празнався під час бенкету: „Я щойно сьогодні уяснив і зрозумів собі, що це є Україна і українці. Ми відділені континентами й морями, а повинні бути такими близькими, здруженими й навіть рідними у сенсі загальнолюдських ідей та скарбів..."

Хочемо вірити, що до подібних висновків і думок прийшли 17 інших національних груп, що брали участь у сьогорічних урочистостях, — вірмени, поляки, фінни, ґреки, індуси, ізраїльтяни, італійці, мексиканці, норвежці, шотляндці, шведи, портуґальці, гості з трьох бойових кораблів канадської морської фльоти й господарі каліфорнійської багатющої землі.

І це була ще одна найвища тільки ж непроголошена нагорода для десятків і сотень безіменних будівничих „фловтів", упорядників виставок, учасників мистецьких програм, екуменічних молебнів, авторів змістовної англомовної брошури „Святкування Тисячоліття Християнства в Україні", щедрих жертводавців і самовідданих трудівників, які, не покладаючи рук, працювали буквально „денно і нощно".

Соняшна й золота Каліфорнія і її столиця Сакраменто пережила незмірно збагаченою перших два дні „українського полону", закінчення якого вкоронувалося американською прем'єрою „Симфонії ч. 2" Лева Ревуцького у виконанні симфонічної оркестри міста Сакраменто і, як завжди, високомистецьким виступом загальновизнаного майстра-піяністки д-р Юліяни Осінчук.

НЕ ТОЙ РІД НУКЛЕАРНОЇ ЗБРОЇ

В статті М. Бараболяка про візиту Роналда Реґена у Брюсселі тричі вжито неточне в українському перекладі окреслення нуклеарної зброї. Має бути: „Якби виглядала тепер ця „гнучкість" після виконання договору про знищення ракет „середнього і коротшого" — „medium and shorter" засягу? Коли б конвенціональні сили не дали ради ворогові, тоді мали б бути вжиті ракети короткого засягу (до 300 миль). Вони падали б на наступаючі совєтські з'єднання на терені самої Німеччини, а совєтські ракети, теж короткого засягу, розривались би над головами німців. Тих ракет короткого засягу має бути під контролею німців біля 4.500, отже спричинили б досить нуклеарного занечищення, не згадуючи про інші наслідки, щоб знищити Німеччину" — Ред.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

У числі „Свободи" з 2-го березня ц.р. була поміщена стаття п. н. „Проф. І Олексишин відійшов у вічність". На початку третьої колонки згадано, що в 1945 році проф. І. Олексишин переїхав до Зальцбурґу, де зорганізував українську реальну гімназію. Це ствердження слід змінити так: „В 1945 році переїхав він до Зальцбурґу, де вже була зорганізована (проф. Калиною) українська реальна гімназія в якій проф. І. Олексишин учителював до 1949 року. Друга поправка це: „Проф. Олексишин є автором 25-ти наукових праць на основі розкопок і дослідів в терені". — Н. Пазуняк.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ARKA Company
DEPARTMENT STORE
26 First Avenue
Tel. (212) 473-3550
New York, N.Y. 10009
МАЄМО БАНДУРИ НА ПРОДАЖ

• HELP WANTED •

ПОШУКУЄМО ЖІНКУ
до опіки дітей та легкої домашньої праці.
Дзвонити після 8-ої веч.
(201) 894-1895

• FUNERAL DIRECTORS •

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУІС НАЙҐРО — директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

ПАМ'ЯТНИКИ
з різних ґранітів, ставимо на цвинтарях св. Андрія в Бавнд Бруку, св. Духа в Гемптонбурґу, та інших
ВІДОМА СОЛІДНА ФІРМА
Cypress Hills Monuments
Власник — українець
ВОЛОДИМИР БІЛЯНСЬКИЙ.
К. М. КАРДОВИЧ і О. ПОБАЧЕВСЬКА
800 Jamaica Avenue
Brooklyn, N.Y. 11208
Tel. (718) 277-2332
Відкрито кожного дня, в суботу включно, від 9 – 5 по пол., в неділю від 10 – 4 по пол.
На бажання і для вигоди клієнтів радо заїдемо до Вашого дому з проєктами й порадами.

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

якщо попередні рахунки

НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ

Окремих листів у тій справі не будеться відписувати.

ВСІ РАХУНКИ МУСЯТЬ БУТИ ЗАПЛАЧЕНІ ДО 15 ДНІВ ВІД ДНЯ ПОЯВИ.

Комітет Оборони Української Спадщини при УНСоюзі

набув певну кількість нової англомовної праці

д-ра Юрія Божика

п. н.

"UKRAINE DURING WORLD WAR II, HISTORY AND ITS AFTERMATH",

яку можна набути в книгарні „Свободи" в ціні 10 дол. (м'яка) і 20 дол. (тверда).

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку.

ЗАМОВЛЯТИ

Svoboda Book Store
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

REAL ESTATE

(Real Estate for Sale — Ulster County)
3 BEDROOM RANCH,
1½ baths, finished basement, attached garage, landscaped 100' x 125' lot, Napanoch area, excellent condition, $112,000.
Call (914) 928-2525
after 6:00 P.M.

• РІЗНЕ •

EXCELLENT WAGES
for spare time assembly work; electronics, crafts. Others. Info.
1-(504) 641-0091, Ext. 2583
Open 7 days. Call now!